Ч. 67 Середа 25 марта (6 цьвітня) 1898. Рік VIII

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостввах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Кредит на скріплене фльоти. — До ситуациї парляментарної. — Fremdenblatt о поголосці про уступлене галицкого маршалка краевого. — Дальший поділ Хіни і зброене Японії. — Американьско-іспаньска справа і посередництво Папи. — Дальші транспорти російского войска на далекий Всхід. — Знесене вироку в справі Золї).

Під проводом міністра для справ заграничних ґр. Ґолуховского відбула ся оногди рада кабінетова, в котрій взяли участь: міністер війни Кріґгамер, спільний міністер скарбу бар. Каляй, адмірал маринарки бар. Спавн, ґр. Тун, др. Кайцль, бар. Банфі і др. Люкач. Рада кабінета займала ся спільним буджетом, котрий — як доносять віденьскі ґазети — буде містити в собі сего року незвичайну позицию. Правительство має зажадати від Делеґациї ухвалення суми около 45 мілїонів на скріплене фльоти. Сума та буде розложена на 5 лїт. Вчера вела ся дальша нарада, а нинї мабуть закінчить ся і відтак відбуде ся засїданє під проводом Є. Вел. Цїсаря. — Декотрі ґазети як N. W. Tagblatt доносять, що міністри др. Кайцль і Люкач спротивили ся видаткови на скріплене фльоти а адміністрация войскова згодила ся на розложене повисшої суми на 10 замість на 5 лїт, але міністри і той речинець уважають за короткий.

До Hlas-у Narod-а доносять з Відня, що там роблять ся заходи в справі утвореня в палаті послів партиї центра, зложеної з католицкої партиї людової і вірноконституцийної більшої посілости. Може бути, що в звязи з сею вістию стоїть і вість ґазети Slovenski Narod, після котрої — як тій ґазеті доносять з Відня, ситуация в Раді державній не конче поправила ся. Правиця рішила ся виступати по великодних сьвятах супротив президента міністрів не з такою резервою і не так прихильно та терпеливо як доси.

Fremdenblatt пише: З Галичини доносять до кількох віденьских дневників о близькім уступленю маршалка Галичини ґр. Станїслава Баденїґо; сю вість брано навіть в звязи з довершеною тепер зміною намістника. На основі інформациї з найпевнїйшого жерела можемо заявити, що в тих поголосках і комбінациях нема анї слова правди і що до позїстаня ґр. Баденїґо на его дуже важнім становищи, котрого він сам зовсїм не думає покидати, привязує ся як найбільша вага.

Хіньску державу ще не розбирають від разу на великі розміри, беруть по малім куснику поки що в посесию, а коли посесори по лїтах не схотять уступити ся, нехай їх відтак Хіна процесує; апелювати може до Господа Бога. Взяла Росия Порт Артур і Талїєн-ван, взяла Німеччина Кіаочу, взяла Франция на полудни також свою пайку, то очевидно мусїла і Анґлїя — задля рівноваги — також щось взяти і она вибрала собі порт Веї-гаї-веї, положений над заливом Печілї як раз проти Порту Артура. Найгірше на сїм подїлї вийшли Японцї, котрі навіть ще держать порт Веї-гаї-веї аж до часу, коли Хіна заплатить їм відшкодоване воєнне. Она поправдї розбила Хіну, але овочі їх побіди забирають другі. Тож не диво, що Японцї не дивлять ся на то все спокійно. Що правда, кажуть, що Японцї не противлять ся найновійшому відорваню товстого кусника з хіньского орґанїзму, але ледви чи они і дальше схотять спокійно сидїти, іменно коли настане для них пора уступати з Веї-гаї-веї. Після Pol. Corr. японьске правительство постановило змобілїзувати 150.000 войска а в японьских кругах войскових настав великий рух. Утворено найвисшу раду воєнну під проводом японьского цїсаря а головну команду поручено ґенералови Кавакамі. Виходить з того всего, що хоч на разї хіньска справа може і притихне, то все-таки без війни на далеким Всходї не обійде ся. Війна чи за рік чи за два або й більше буде велика і тяжка але остаточно таки знову Хіна певно за ню заплатить.

Американьско-іспаньска справа не стратила поки що нічого зі свого застреня, але нараз якось притихла. З Парижа доносять іменно, що Сполучені держави і Іспанія згодили ся на посередництво Папи, а президент Мек Кінлї мав відложити оголошене свого послания до конґресу. З Вашінґтону доносять знову, що тамошний іспаньский посол дістав з Гаванни телеґраму, після котрої автономістичний кабінет завізвав повстанців, щоби они перестали вести війну і дали тим способом можність заключити мир. — Републиканьскі члени комісиї для справ заграничних в американьскій палаті послів ухвалили поставити резолюцию, подібну як була поставлена в сенатї, щоби на Кубі признано републику.

З Константинополя доносять, що правительство російске зажадало від Порти, щоби она признала право переплину через Босфор лоди канонїрскій „Запорожець“, належачій до чорноморскої фльоти. Росия, кажуть, просила також о право перевозу до всхідної Азиї 20.000 людий; для перевозу того войска мають бути наймлені француски кораблї.

Суд касацийний зніс вирок в справі Золї

---

14)

Мамин син.

(Повість з нїмецкого — Артура Цаппа.)

(Дальше).

Хоч як тяжко приходило ся Каролеви, він вибрав ся до фірми Дальхова. Він мусїв ще уважати великою ласкою, що властитель фірми допустив его до свого приватного кабінету. Торговельний радник Дальхов обернув ся на своїм кріслї до увійшовшого.

В молодім чоловіцї голосно билось серце; довголїтне поважанє перед колишним шефом бороло ся в его души з придавлюваним гнївом.

— Пане раднику — відозвав ся різко, не в силї побороти цїлком свого зворушеня — ви мене кривдите, кривдите навіть дуже. Я прийшов вас просити, аби ви залишили фабрикацию моїх висячих лямп. Ви-ж можете тілько инших річий фабрикувати.

Торговельний радник змірив смирно стоячого Кароля холодним, глумливим поглядом. З его лиця щез всякий слїд прихильности.

— Ви, пане Кестер, також купець — відповів спокійним, діловим голосом. — Я дуже дивую ся, що приходите до мене з таким жаданем.

Молодому чоловікови зробило ся горячо.

— Не знаю, пане раднику — відповів заклопотаний — я-ж вам не зробив нїчого злого. За що ви тепер мене руйнуєте?

Пан Дальхов усьміхнув ся.

— Менї анї в голові вас руйнувати, пане Кестер. Я пустив ся на фабрикацию тих лямп не длятого, аби вам шкодити, лиш просто длятого, щоби мати зиск. О вас я справдї при тім анї не думав.

Кароль аж кулаки затиснув зі злости.

— Алеж то.... то була моя гадка — замітив скромно, побороючи на силу своє огірченє. — Я перший прийшов на то, аби вирабляти такі лямпи.

— Ба, любчику — відповів фабрикант та почав перебирати пальцями свій ланцушок від годинника — кілько то разів случило ся і менї, що хтось підрабляв річи, які я вигадав. Я навіть оком не моргнув на те. То есть конкуренция, що має свої добрі і злі сторони. Она подає консументам дешевший товар, а нам фабрикантам затроює житє. На то не може ся нїхто жалувати. Давайте дешевше як я, або ще лїпше киньте ся на инший артикул.

— Того я не можу — відповів Кароль Кестер коротко і рішучо — я мав видатки на устроєне і на введене мого виробу в торговлю; тепер нагле не можу кидати ся до чого иншого. До того треба средств, а я їх не маю. Але ви, для вас то дурниця фабрикувати инші артикули і продавати їх.

Радник похитав головою, немов би від него жадано щось нечуваного.

— Ах, то ви просто хочете, аби я всї ті машини, які закупив для нового фабрикату, викинув, а мій товар перетопив на цинк. Я продаю з малим зиском і аби що заробити, мушу вести фабрикацию на великі розміри.

По тих словах відвернув ся торговельний радник на стільци на знак, що хоче скінчити розмову. На его погляд він вже за довго розмавляв з своїм бувшим машиністом. Его час був дорогий і він не радо тратить его на непотрібні річи. Але молодий чоловік в своїм роздразненю не уважав на нетерпеливість радника.

— Ви нищите мене, пане раднику, ви руйнуєте мене! — промовив з розпукою.

Пан Дальхов здвигнув раменами.

— Що-до вас лично, то було би менї дуже прикро і, як кажу, я того цїлком не хочу. Але я не можу вам нїчого порадити. Ви знаєте, як то іде в промисловім сьвітї: користь одного есть звичайно стратою другого. Та й ви свого часу не журили ся сим, що шкодите мому інтересови.

— Я.... я, пане раднику? — виїдив Кароль Кестер наполоханий.

— Очевидно.... тодї, як менї виповіли. Ви у мене вробили ся. Ви всьо знали, на вас можна було спустити ся. То не легко найти другого такого як ви. Від часу, як ви відійшли, я вже два рази зміняв машиністів. То всьо для мене шкода.... ну, правда, єї завдячує ся до страт і не говорить ся опісля о тім.

Він обернув ся до свого елеґантного бюр-

мотивуючи тим, що мінїстер війни не мав права позивати Золю; то повинен був зробити воєнний суд, котрий судив справу Естергазиʼго, а суд той того анї не жадав, анї навіть не радив над тим. Рішенє суду касаційного зробило в Парижи велике вражінє і загально кажуть, що до нової розправи вже не прийде.

Новинки.

Львів дня 5-го цьвітня 1898.

— **Іменованя.** П. Мінїстер торговлї іменував секретаря почтового у Львові Йос. Іґля старшим управителем почти в Бродах.

— **Є. Е. п. Намістник ґр Лев Пінїньский** приїздить до Львова блискавичним поїздом в середу дня 6-го цьвітня. На бажанє п. Намістника не буде в тім дни нїяких принятий.

— **Пращанє Є. Е. князя Евст. Санґушка.** Вчера перед полуднем приймав в палатї Намістництва Є. Е. князь Евст. Санґушко представителїв властий і депутаций, котрі прибули его попращати з причини, що уступає зі становища Намістника. Цїле принятє було щире і сердечне. Насамперед прибув Є. Е. п. Маршалок краєвий ґр. Стан. Баденї разом зі всїми членами Видїлу краєвого і в гарній промові попращав уступаючого достойника, дякуючи ему в імени Сойму і краю за прихильність і піддору, які Є. Е. кн. Санґушко вказував все краєви стоячи на чолї краєвого правительства. Кн. Санґушко подякував зворушений за тї слова признаня. Відтак приймав урядників Намістництва, в імени котрих промавляв п. Віцепрезидент Лїдль. По урядниках Намістництва пращали Є. Е. князя члени ради шкільної краєвої, від котрих промовив п. Віцепрезидент др. Мих. Бобжиньский. Відтак пращали ще уступаючого князя Намістника представителї судївництва під проводом Є. Е. п. Президента суду дра Тхоржницкого, скарбові власти з п. Віцепрезидентом дром Коритовским на чолї, репрезентация Ради міста Львова, делеґация комітету господарского товариства, сенати унїверситету і полїтехніки, представителї прокураториї скарбу, дирекциї почт, дирекциї зелїзницї, дирекциї полїциї, репрезентация Банку краєвого і т. д. По скінченых авдиенциях п. Віцепрезидент Лїдль і шеф бюра президияльного радник п. Мавтнер удали ся ще раз до князя і зложили ему запевненє горячих чувств і слова почитаня і вдяки.

— **Ювилейні стипендиї.** За приміром львівскої ради повітової визначила і станиславівска на своїм послїднім засїданю в честь цїсарского ювілею квоту 5.000 зр., від котрої процепти будуть становити стипендиї для учеників фахових шкіл.

— **Фальшівники гроший.** В Серетї на Буковинї відкрила полїция монетарню, яку заложили собі Бойтїх і Амалїя Бялки, Йосиф і Евгенїя Сїтки і Петро Монтиньский. Виробляли они в тій фабрицї з цини і олова корони і двацятаки сотиків. Всїх фабрикантів фальшивих гроший арештовано.

— **Самоубийство.** В недїлю о 5-ій годинї по полудни відобрав собі житє на Личаківскім кладовищи у Львові вистрілом з револьвера Йосиф Струшкевич, комiнарский челядник, 40-лїтний жонатий чоловік. Причиною самоубийства було то, що Струшкевич не одержав концесиї на коминарство.

— **Сїльскі дурисьвіти.** Пословиця „на село людий дурити“ не втратила ще своєї вартости, як показує ся з отсих двох случаїв. До заможного господаря Івана Бундзи в Куровичах, перемишлянського повіта, прийшов недавно тому якийсь чоловік і представивши ся дезертером з Росиї, хотів наймити ся у него на службу. Бундза сподобав собі дуже незнакомого, і згодив ся дати ему на рік 40 зр., їду і одїж. По кількох днях показало ся, що той чоловік робить знаменито всяку роботу при господарстві, так, що треба було дивувати ся. Але ще більше мусїв дивувати ся господар, коли одного дня рано добрий наймит щез як камінь в воду, а за ним подїло ся к дись біле, котре господиня вивісила сушити і иньші річи, вартости кількадесять золотих. — Перед Різдвом минувшого року прийшов до Курович зі Львова якийсь швець і замешкав у одного господаря, учачи его сина шевства. Незабавом поробив в селї знакомости і став вгощати до тамошного римаря на харч, а рівночасно старати ся о руку его доньки. Такому женихови годї було відмовити, бо всї знали з его оповіданя, що має в касї ощадности великі грошї, а при собі носив все пятьдесятку. Зараз в піст вийшли заповіди, а весїлє мало відбутись по сьвятах. Коли надходив той час, поїхав швець з куровицким ковалем до Глинян, щоби посправляти собі на весїлє деякі річи і позичив тимчасом у будучого тестя кількадесять золотих і футро вартости 50 зр. В містї розійшли ся оба за орудками, але вже більше не зійшли ся. Швець відрік ся женитьби і пішов в футрі і з грішми в сьвіт шукати нового тестя.

— **Страшна смерть.** В Черніеві під Станиславовом в млині Урмана дістав ся дня 28-го марта межи трансмісийні пояси 24-лїтний робітник Авраам Прайзнер і погиб на місци. Колесо поломило ему сїм ребер і пробило легкі.

— **По американьски.** Американьскі ґазети подають о оріґінальній вигадцї американьского ученого Геппі, котрий три тиждні прожив в однім кратери великого вулькана на островах Гавайских і там вів свої наукові студиї. Геппі, перебуваючи так довгий час в кратері, терпів всякі невигоди житя, а живив ся виключно консервами. При такій експериментациї житя в „горлї“ землї набавив ся неборачиско Геппі ревматичного болю голови і биття серця, але — як упевняють ґазети — придбав і богато незнаних відомостий наукових. На другий рік задумує учений вести дальше житє в кратері і свої наукові поміщеня. Обставини житя в кратері дуже схожі з обставинами, які можна би собі представити, сли-би чоловік замешкав на місяци, де панує повна безплідність почви, сухість атмосфери та ледовий холод.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Дещо про банки і банкові інтереси (V.) Зберім тепер все то разом, що було доси сказано про банки, а побачимо з того, що суть такі роди банків: 1) Після активних інтересів розріжняємо такі банки: дисконтовий, що дисконтує векслї; льомбардовий, що позичає грошї на застави (фанти); контокорентовий, що позичає грошї на біжучий рахунок; гіпотечний, що позичає грошї на гіпотеку (на ґрунт); кредитовий, що робить інтереси чужими капіталами на свій рахунок. — 2) Після пасивних інтересів, т. є. після рода довгів банку розріжняємо: банк депозитовий (також і каси ощадности); банк квітковий, що видає квіти на грошї (поти, длятого ті квіти називають ся потами банковими або банкнотами); банк земельно-кредитовий (що видає листи заставні і тим способом стає ся довжником). — 3) Після правного становища розріжняємо: а) банки приватнї; — б) банки публичнї. Приватними банками називаємо звичайно ті, в котрих інтерес веде одна особа, або тілько двох, трох, кількох людий (н. пр. дім банковий: „А. Шеленберґа і Сина“, або: дім банковий: „Сокаль і Лїліен“ у Львові). Публичні банки суть або державні, або міскі, акцийні і т. д. — 4) Коли банки служать людем, що займають ся торговлею, то називаємо їх: банками торговельними

ка і взяв за перо. А Кароль все ще стояв на тім самім місци. Его нїгтї вбили ся ґлубоко в криси капелюха.

— Чоловік хотів би також бути колись самостійним, пане раднику!

— Певне! Того не міг я вам брати за зле і нї одним словом не відраджував вам тодї. Я не міг навіть вимагати, аби ви лишили ся. Вам вільно було відійти і отворити свою робітню, а так само вільно менї глядати зиску, де можу.

Він умачав перо і пагнув ся над бюрком.

Кароль Кестер стояв як приголомшений. Слова радника цїлком его прибили. Він побачив, що не може сподївати ся нїяких взглядів від фабриканта. Єму ходило виключно о его зиск.

— Будьте здорові, пане Кестер — сказав радник значучим тоном.

Молодому чоловікови ударила вся кров до голови. Єго пальцї корчили ся, уста отворили ся, але вкорінене поважанє для давного пана побідило. Не сказавши слова Кестер тихо вийшов з канцеляриї фабриканта.

Вернувши домів нараджував ся з жінкою, що тепер дїяти. Він привик обговорювати з Єленою всї свої інтереси. Она від самого початку не лише тим цїкавила ся, але дуже скоро порозуміла всї справи і мала ясний погляд на річи. Она радила ему кинути ся на иньшу яку специяльність свого фаху. У вільних хвилях придумав і зробив Кароль нову машинку до лямпи, яку можна було фабрикувати так само дешево як дотеперішнї, але котра в наслїдок лїпшого механїзму давала о много сильнїйше сьвітло. Колиб він взяв патент на своє винайденє і кинув машинку в великих масах на торг, то можна було зробити добрий інтерес і нїяка конкуренция не пошкодилаб ему. Але до того треба було гроший — бодай кілька тисячів. „Тато певне поможуть тобі“ — потїшала его Єлена.

Кароль скривившись почіхав ся в голову. Він знав боязливість свого вітця, его дивні погляди в грошевих справах і его любов до гроший, які зложив собі за довгі, довгі лїта з своєї скупої платнї. Однако він не мав иньшого виходу.

Старий Кестер попав в правдиву лютість, коли Кароль на другий день висказав ему своє бажанє. Як раз та обставина, що то вийшло від старшого сина, котрий ще нїколи не жадав від него гроший, лютила его найбільше. Він поводив ся просто так, немов би тут ішло о якийсь розбійничий напад і немов би хто хотїв его позбавити его послїдного феника. Чиж не досить того — кричав старий — що вже для Оттона жертвував він більше як половину своїх ощадностий. А тепер приходить ще й старший і жадає гроший. Три тисячі марок! Чи єму хотять вже послїдний феник забрати? Остаточно стягнуть з него ще й послїдну свитину і продадуть.

Надармо пояснював ему Кароль спокійно, на що він хоче обернути ті грошї і що з того можна буде мати великий зиск. Старий ще більше сварив. На такі шаленї спекуляциї він не дасть своїх гроший, а хто гроший не має, най сидить тихо і не спекулює. Спекуловати чужими грішми, то просто безсовістно. Але нинїшна молодїж не має сорому, не має охоти до працї і витревалости. Она хоче в одній хвили збогатити ся. Він — Кароль — повинен би встидати ся обдирати старого, бідного вітця з послїдного крайцаря.

Тота лайка розгнївала вкінци і спокійного доси Кароля і він не міг здержати ся, аби не сказати кілька гірких слів. — Очевидно — говорив Кароль — він лиш пасерб. Для него не було нїколи гроший. Від малої дитини его все упослїджували. Ему не вільно було ходити до високих шкіл. В чотирнайцятім роцї житя мусїв вже заробляти сам на хлїб, аби лише можна було всьо видавати на улюбленого молодшого сина. Навіть на збитки, на легкодушні забаги тамтого находили ся грошї. Аби референдар міг грати великого пана мусить він і тепер ще терпіти. Чи він буде бідувати з родиною, чи попаде в нужду, то їх цїлком не обходить, коби лише їх Оттонцьови нїчого не бракло. Але та несправедливість пімстить ся ще колись на самих родичах.

Мати доси не відзивала ся. З одної сторони уважала она жаданє Кароля вкороченєм прав єї молодшого сина. Она причувала, що Отто буде ще колись потребувати вітцевих гроший аж до послїдного феника. А тут приходить Кароль і жадає ренти для себе. Однако з другої сторони мала она досить почутя справедливости, аби опирати ся просто жаданю Кароля. Аж его глумливі слова о Оттонї спонукали єї вмішати ся й собі до спору.

— Встидай ся — відозвалась — накидати ся заєдно на твого брата. Чи Отто тому винен, що ти тепер потребуєш гроший? Що він мав талант а ти нї, то ми посилали его до шкіл а тебе нї. Чи я дала тобі коли почути, що ти не мій рідний син? Не плекала я тебе як рідна мати і не виховала так само як тамтого? Не сидїла я цїлими ночами, як ти слабував?

(інтерес депозитовий, дисконтовий, льомбардовий, контокорентовий) в противоположности до банків гіпотечних і кредитових. — Австро-угорский банк есть банком акцийним (товариство, оперте на акциях з основним капіталом в акциях на суму 90.000.000 зр.) з осідком у Відни і з головними заведенями банковими у Відни і Будапешті. Банк сей має право закладати свої філії і по инших містах в цілій Австро-Угорщині. Заряд банку спочиває в руках ґенеральної ради, котра складає ся: з ґубернатора, двох віцеґубернаторів і 12 ґенеральних радників. Ґубернатора іменує цісар на предложенє австрийского і угорского міністра фінансів; банк платить єму річно 20.000 зр. і дає вільне помешканє в банку. Віцеґубернаторів іменує також цісар, але одного (з терна) на предложенє австрийского міністра, а другого (з терна) на предложенє угорского міністра фінансів. Ґубернатор складає приреченє, що буде точно держати ся статутів банку, в руки цісаря, віцеґубернатори в руки міністра фінансів, а ґенеральні радники в руки ґубернатора. Ґенеральна рада збирає ся на засіданя два рази в місяць. У Відни і Будапешті суть дирекциї банку. Дирекция складає ся з віцеґубернатора і 8 директорів, котрі не дістають платні (віцеґубернатори дістають павшале). Деректори мусять мешкати у Відни або Будапешті. Головним орґаном виконуючим всї постанови ґенеральної ради есть ґенеральний секретар. Австрийске і угорске правительство іменують по одному комісареви і его заступникови до ґенеральної ради з голосом дорадчим. Австро-угорский банк займає ся такими інтересами: 1) ескнтує векслї, ефекти і купони; 2) дає позички на застави (на золото і срібло в штабах або битих монетах австрийских, угорских і заграничних; на цінні папери, на листи заставні, облїґациї першеньства і т. п.); — 3) приймає в депозит готівку, цінні папери і грамоти; — 4) приймає готові гроші (банкноти або биту монету) без опроцентованя на означений або неозначений час за поквітованєм; — 5) веде інтерес жіровий і комісовий і т. д. Австро-угорский банк має виключний привилей видавати банкноти на суму не меньшу як 10 зр. і обовязаний виплачувати ті банкноти битою монетою; він має той виключний привилей, що его банкноти мусять принимати всї публичні каси і всї люди в монархії. Скоро би сума курсуючих банкнотів перевисшала запаси в готівцї о більше як 200 міліонів, то банк має платити з надвишки податок (70 проц. для австрийскої а 30 проц. для угорскої половини держави). Банк має дальше ще й той привилей, що его фірма не мусить бути протоколована; що его майно і доходи (крім реальностий, ефектів резервового фонду і дивіденди) суть вільні від податку, а всї книги і грамоти ним виставлювані суть вільні від стемплїв і належитостий; що фальшованє его нот, акций, листів заставних і т. д. може бути каране. Половина цілого чистого зиску припадає на дивіденду для акціонерів а друга половина для управи обох половин держави (для австрийскої 70 проц., для угорскої 30 проц.). Привилей кінчить ся з 31 грудня 1897 р. (отже вже скінчив ся, а доси не можна его було відновити задля звістних буч в австрийскім парляменті).

— Ще дещо про шовківництво і плеканє дерев морвових. (I.) Від п. Евгена Якубовича, учителя при карнім заведеню в Станїславові, котрого ряд статий про шовківництво і плеканє морвових дерев ми вже торік поміщали в „Добрих радах", одержали ми письмо в сїй самій справі, котрого першу часть тут поміщаємо. П. Якубович пише: „В минувшім роцї подав я в „Народ. Часописи" коротке поясненє про шовківництво, котрим досить много людий заінтересувало ся, бо я дістав в протягу року около 150 ріжнородних запитань. Многим я відповів а многим приобіцяв дещо подати в „Народ. Часописи". Переглянувши всї запитаня, які менї про шовківництво ставлено, чуюсь з конечности обовязаний подати ще слїдуючі поясненя, яко відповідь на численні запитаня: 1) В тих запитанях порушено межи иншим гадку, щоби завязати товариство, котре би мало розповсюднювати в нашім краю шовківництво і подавати дотичні інформациї. Я признаю конечну потребу такого товариства, но оно потребує і членів, а в члени приступлять напевно лиш годівельники шовківниць і прихильники шовківництва. А де они суть? На се лиш одна можлива рада, а то, щоби всї годівельники і прихильники шовківництва подали свої адреси і висказали охоту до завязаня такого товариства. Було би добре, щоби всї прихильники шовківництва подали нам місцевости, де ростуть морвові дерева і властителїв тих дерев та заохочували їх до годівлї усїльниць шовківника вже в сїм роцї. Так зачалось би шовківництво в нашім краю в малих розмірах, а наколи-б оснувало ся товариство, то оно мало би ще богато иншої працї. Хто би хотів вже сего року заняти ся годівлею шовківників, то може у мене дістати ріжнорідні яєчка; 1000 яєчок коштує вже з присилкою 1 корону (50 кр.). З замовленєм прошу поспішити ся, що-б не було за пізно. — 2) Многі сумнїваютъ ся о можливости годівлї шовківників в нашім краю. Та хоч я торік в „Народ. Часописи" можливість цїлком доказав, то тепер ще скажу коротко: В нас ховають ся дерева морвові дуже красно а що листєм тих дерев годують ся шовківниці (усїльниці шовківника), то і годівля їх есть у нас в цїлім краю без нїякого сумнїву можлива.

А ти менї тепер таке говориш? Отець сам найлїпше знає, що робить, коли не хоче тобі дати гроший. З Оттоном цїлком що иншого. Тут нема нїякого ризика, нїякої спекуляциї. Кождий гріш, що ми видали на его образованє, принесе колись певний процент. Встидай ся, завидуєш єму кождої марки і докоряєш нам кождим грошем, що ми на него видаємо.

Каролем заволодїло обуренє. Замість сподїваної помочи гіркі, несправедливі докори. Чувство зазнаної кривди, журба о будучність, почутє що він чейже варта аби отець допоміг єму та щоби і мати обстала за ним як раз задля Оттона, то всьо вплинуло на него так, що він знов попав в страшний гнїв і розяренє. Обернувшись пустив ся до дверий і звідси ще раз крикнув в гнїві:

— Про мене завинїть собі у вати того маминого синка, позолотїть его і тїште ся ним обоє. Він вам ще колись відплатить ся по заслузї!

XII.

Отто був в розпуцї.

Єго векслеві довги наросли з процентами і коштами прольонґати на чотири тисячі марок.

Пан Гольцапфель, перше до крайности услужливий і добрий став нараз твердий і немилосердний як камінь і коли перше легкодушно довжника туманив надїєю, що буде ждати на гроші, доки аж Отто не одержить сталої посади, тепер нараз заявив, що довг мусить бути заплачений ще перед асесорским іспитом. Надармо просив і благав Отто, лихвар був неумолимий. Пан Гольцапфель показав ся таким самим твердим вірителем як колись пан Фоґель із Стрілецкої улиці.

Як Отто не заплатить, то єму не лишає ся нїчого иншого, як зробити донос до пана президента, а тоді пропав ассеорский іспит. Оттона тодї не допустять і его красна будучність буде знищена.

Отто не знав що з собою робити. Він лютив ся на лихваря, на себе і на свою легкодушність, а навіть свому товаришеви Марквальдови не щадив гірких докорів, так що між обома прийшло з тої причини до розриву. Правда, положенє Оттона не полїпшило ся від того нї на волос. Марквальд не міг єму нїяк помогти, він мав досить клопоту зі своїми довгами.

Наш легкодух був в найбільшім страху. Коли лихвар справдї зробить донос, то о цїлій справі дізнає ся і радник Ґерінґ, а тодї не лише не буде нїчого з его кариєри урядничої, але мусять розвіяти ся і всї его мрії і любовні надії з послїдних місяцїв. То що він читав в очах Костунї при кождих своїх відвідинах, що говорили єму всї її рухи і черти лиця, наповняло его серце невисказаною розкошию. І тому мусїв за всяку цїну перешкодити, аби лихвар не сповнив своєї погрози.

Коли він раз вже стане асесором і судженим Костунї Ґерінґ, тодї най собі пан Гольцапфель говорить що схоче. Що значили для него тодї ті чотири тисячі марок? Навіть коли-б мусїв покинути державну службу, то яко асесорови стояли єму отвором всї дороги. Яко референдар без іспиту не був нїчим, яко асесор мав право убігати ся о всякі, найлїпше платні по банках посади.

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Дрезно 5 цьвітня. Зачувати, що цісар австрийский приїде тут на 70-і уродини саского короля дня 23 с. м. о годинї 10, мін. 30 перед полуднем.

Льондон 5 цьвітня. Бюро Райтера потверджує вість з Пекіну, після котрої Хіна згодила ся вже відступити Анґлїї в посесию порт Веї-гаї-веї.

Рим 5 цьвітня. Аґенция Стефанї'го доносить з Мадриду, [illegible] Іспанія віднесла ся до великих держав европейских, щоби они зробили їй прислугу в конфлїктї зі Сполученими Державами. Великі держави готові здаєсь до виміни гадок в сїй справі.

Вашінґтон 5 цьвітня. Вість о посередництві Папи в справі американьско-іспаньского конфлїкту заперечують урядово.

Атини 5 цьвітня. Міністер фінансів Штрайт подав ся до димісиї. Сесию парляменту закрито.

— **Книгарня наукового тов. Ім. Шевченка** у Львові, улиця Академічна ч. 8. продає слїдуючі книжки: Вас. Чайченко. Під хмарним небом, поезиї часть I, 1 зр., Книга казок, поезиї часть II, 60 кр., Твори прозаічні ч. I. 80 кр., ч. II. 80 кр., ч. III. 80 кр. — Записки Товариства імени Шевченка ч. I, II, III, IV. по 1 зр. — Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою 5 зр. — Павло Граб. Збірник поезий ч. I. 20 кр., З чужого поля. Переклади 20 кр. — Іван Сурик. Твори, з московского 10 кр. — Олекс. Колесса. Шевченко і Міцкевич 1 зр. — Геріні-Герасимович. Що то є ґосподарність 30 кр. — Шевченко з бандурою над Днїпром 25 кр. — Осип Маковей: Поезиї ч. I. 20 кр. — Михайло Старицкий. В темраві, драма 20 кр. — Юлій Верне. Подорож довкола землї 50 кр. — Молитвенник народний (фонетичний) 15 кр. — Марко Кропивницкий. Титарівна, драма 20 кр. — Василь Щурат. Замітки до Черцця Шевченка 10 кр., — Чернера република на Афонї 10 кр., Пісня про Роляндa 50 кр. — Школиченко, Між народ, повість, 20 кр. — Митро Олелькович. Писаня українські 10 кр. — Василь Кулик, Писання 10 кр.

— **Лїтоґрафія Інститута Ставропигійского** під зарядом І. Стефаньского у Львові ул. Бляхарска ч. 9, виготовлює візитові білети, а то: 100 штук по цїнї 1 зр., з почтовою пересилкою 1 зр. 10 кр. — і всякі лїтоґрафічні роботи по дуже умірений цїнї.

— **Звістна фірма пп. Михайла Спожарского і Сина** постарала ся о листовий папір з гарним портретом Тараса Шевченка (кліш зроблений за границею). Коробка того листового паперу враз з кувертами продає ся в склепі пп. Спожарских (в каменици „Просьвіти") по цїнід 40 кр. до 1 зр. 50 кр.

Розбишаки на ріцї Місісіпі. Повість з життя американьских полїшуків в перекладі К. Вербенка, вийшла осібною книжкою (609 стор. друку) і продає ся по цїнї 80 кр. в книгарни Ставропигійскій, тов. ім. Шевченка і у накладця К. Паньковского.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

ГАЛИЦКИЙ
КРЕДИТОВИЙ БАНК
принимає вкладки на
КНИЖОЧКИ
і опроцентовує їх по
4½% на рік.
7

Інсерати

(„оповіщеня приватні") до „Ґазети Львівскої", „Народної Часописи", і всїх инших часописий принимає виключно ново отворена „Аґенция дневників і оголошень" в пасажу Гавсмана ч. 9. Аґенция ся принимає також пренумерату на всї дневники краєві і заграничні.

Для Львова і Галичини
головний склад і експедиция
WARSZ. TYGODNIKA ILLUSTR.
находить ся
у Львові, в пасажу Гавсмана ч. 9.
Аґенция дневників і оголошень
принимає також
пренумерату і оголошеня до Warszawsk-ого Tygodnik-a Illustr.

ПОРТРЕТ Є. Сьвят.
ПАПИ ЛЬВА XIII.

виконаний після ориґіналу Генїюша, находячого ся в Ватиканьскій ґалериї
в кільканайцяти красках
(величина 38/51 цнтм.)
Цїна знижена 60 кр. (давнїйше 3 зр.)
в красних рамах 3 зр. в. а. разом з опакованєм
Замовленя принимає: **Аґенция дневників Пасаж Гавсмана ч. 9.**

Ново отворена Агенция дневників і оголошень
Пасаж Гавсмана ч. 9,
принимає оголошеня до всїх дневників
і також пренумерату на всї часописи краєві і заграничні.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.